

Strip – deveta umetnost

Strip je tudi pri nas, predvsem med mladimi, zelo razširjena in priljubljena likovno-literarna zvrst, ki pa ne najde pravega mesta v kulturnem prostoru. Edina organizirana skupina, ki skuša v tej smeri narediti korak naprej, je Društvo devete umetnosti, pod pokroviteljstvom ZKO Ljubljana Center, ki združuje zagovornike kvalitetnega stripa iz vse Jugoslavije, vodi pa ga Ciril Gale.

»Za začetek, tovariš Gale, morda nekaj osnovnih podatkov o društvu, ciljeh?«

»Naše društvo šteje okrog 150 članov, ljubiteljev stripa, v glavnem pa avtorjev stripa iz vse Jugoslavije. Naš osnovni cilj je razširjanje dobrega stripa, dviganje kulture branja stripa, hkrati pa je naša naloga tudi mentorske narave, dajati mladim konkretne napotke za ustvarjanje stripa.«

»Lani ste izdali knjigo, prvo te vrste pri nas, z naslovom Zabavna periodika-strip; kaj je njeno temeljno sporočilo?«

»Knjiga govori o problematiki stripa pri nas in v tujini, njen namen pa je, spodbuditi k drugačnemu razmišljanju o stripu in k njegovemu dru-

gačnemu vrednotenju. Tudi za strip velja tisto, kar velja za katerokoli drugo umetniško zvrst, lahko je oropan kakršnekoli estetske vrednosti, lahko pa je tudi obratno, saj je tudi strip nosilec vseh tistih sestavin, ki so umetniškemu delu potrebne.

Poudariti sem torej hotel, da je tudi strip lahko umetnost, da je to zvrst s svojimi lastnimi zakonitostmi in zato ga je tudi treba ocenjevati na podlagi njegovih lastnih pravil in meril, ne pa po merilih drugih zvrsti; strip namreč po svojem bistvu ni izpeljana, temveč izvirna umetniška zvrst.

Poleg vsega tega pa skuša biti knjiga tudi ilustrativen prikaz zgodovinskega razvoja

stripa ter pregled vseh najpomembnejših in najpopularnejših stripov pri nas in v tujini.«

»Z novim letom ste začeli z rednimi mesečnimi sestanki društva, ki prinašajo nekatere bistvene novosti.«

»V soboto, 15. januarja, smo začeli s posebnimi sestanki, ki bodo vsako drugo soboto v mesecu na Krekovem trgu 2/11. Na vsakem bo najprej predavanje s področja devete umetnosti, sledili bodo pogovori, šolske ure za mlade risarje, scenariste in teoretike na področju stripa. Slehernemu takšnemu sestanku bodo prisostvovali tudi domači avtorji stripov, kot so Jaka Judnič, Miki Muster, Saša Dobrila, Vladimir Herceg in drugi, prav tako pa naši znani teoretiki, kot so Ivo Antič, Matjaž Škulj, Veljko Krulčić in Ranko Munitič. Organizirali bomo tudi okrogle mize o stripu. Predavanja sama pa bodo skušala odgovoriti na nekatere temeljna vprašanja o stripu: ali je strip umetnost, bodočnost stripa pri nas, jugoslovansko stripsko založništvo, itd. Ti sestanki naj bi opravljali funkcijo prve šole stripa pri nas; čez kakšno leto bodo morda prerasli v seminarje za tiste, ki bi se s stripi radi ukvarjali.«

»Še kakšen večji načrt za bližnjo prihodnost?«

»15. marea tega leta bo izšla v sodelovanju z zagrebškim Vjesnikom, v nakladi 40.000 izvodov in sicer v slovenskem in hrvaškem jeziku, prva številka revije Naš strip, ki bo vsebovala, kot že naslov sam pove, zgolj domače stripe. Društvo je prvo številko našega stripa izdalo pravzaprav že lani septembra v samozaložbi, toda povezava in založniško pokroviteljstvo Vjesnika, izid v obeh jezikih, pa sorazmerno velika naklada, pomeni za naše društvo, naše delo in naš domači strip velik korak naprej. Za konec bi še rad poudaril, da je ta trenutek, ko že primanjkuje licenc tudi za to dejavnost, zelo prikladen za kvaliteten domači strip in zato ga je treba izkoristiti.«

V. L.

Spomladi v novih prostorih

»Eksperimentalno gledališče Glej že skoraj leto dni ni uprizorilo nikakršne predstave, kar je velika škoda,« je v pogovoru za naše glasilo uvodoma povedal Polde Bibič, član izvršnega sveta naše občinske skupščine, sicer znani dramski umetnik.

Bralcem v pojasnilo: Gledališče eksperimentalnega tipa je nastalo v Ljubljani ob koncu petdesetih let, najprej v Križankah, pa v stari Pekarni, ob bazenu pri hali Tivoli ga je uničil požar, zadnje postojanko svoje odisejaje pa je imelo v dvorani krajevne skupnosti Poljane, od koder so kot najemniki spet morali na cesto.

»Dejavnost eksperimentalnega gledališča skozi vsa ta leta je bila za mlade gledališke umetnike izjemnega in življenjskega pomena,« je nadaljeval Polde Bibič. »Diplomanti akademije, mladi režiserji, scenaristi in dramaturgi praktično niso mogli kar takoj dobiti vstopne vize za osrednje gledališke hiše in tako je bil način, kot ga je gojil Glej, edini, da so umetniki lahko sploh kje začeli, opozorili na sebe in ne nazadnje začeli poskuse v gledališki umetnosti na nekonvencionalen način. Prav tako je bil Glej velika šola in vstopnica za življenje mladih in nadarjenih avtorjev izvirnih dramskih besedil.

Ko je prenehala ljubezen med krajevno skupnostjo Poljane in gledališčem Glej, smo začeli iskati nove prostore predvsem na območju stare Ljubljane, torej v naši občini. Pri tem moram pripomniti, da smo imeli vsestransko podporo komiteja za družbeno dejavnost občine Center in naposled smo prostore tudi našli, na Gregorčičevi 3.

Zaenkrat je v dvorani, ki jo cenim na dobrih stopetdeset kvadratnih metrov, še skladišče Državne založbe Slovenije, ki je tudi pokazala veliko razumevanja in bo prostor spraznila. Tako bo gledališče Glej naposled prišlo do lastnih prostorov, iz katerih jih ne bo nihče podil in kjer bo našlo sedeže dobrih sto gledalcev. Tudi adaptacija ne bo posebno draga in zapletena, saj so praktično vse potrebne inštalacije že v hiši, zato mislim, da bodo prve uprizoritve že spomladi.

Ob tem pa bi moral opomniti še na neko zanimivost, ki smo jo opazili ob iskanju prostorov. V hišah stare Ljubljane je namreč toliko raznih skrivnih in napol skrivnih prostorov, sobic, kleti, lukenj in temu podobnega, da se kar nismo mogli načuditi. Še bolj mi je zato nerazumljivo nerganje galerije Eqrna, ki se je prav tako potegovala za prostor na Gregorčičevi 3, dasiravno je prostora za galerijsko dejavnost povsod po Ljubljani še obilo. Ne vem, iz kakšnega razloga pa so se započili prav v isti prostor kot Glejevci in tako dvignili prah, češ da so na cesti, ker jim tja ni uspelo priti. Še enkrat poudarjam – prostora je veliko...«

Ob koncu naj pripomnimo, da je gledališče Glej dobilo svoje institucionalno priznanje tudi s strani ljubljanske kulturne skupnosti, kjer so mu odobrili potrebne finance za nemoteno delo, medtem ko bo galerija Eqrna šele prišla na vrsto.

Ena pa velja: z dobro voljo, z malo strpnosti in medsebojnega razumevanja, je mogoče urediti in zgladiti tudi spore, ki nastanejo na kulturniškem področju, samo če so ljudje za to pripravljeni.

TADEJ BRATOK

KULTURNI PRAZNIK V DOMU UPOKOJENCEV NA TABORU

Vedno živa pesem

V nabit polni veliki jedilnici Doma upokojencev na Taboru smo 8. februarja doživeli enkratno kulturno doživetje. Oskrbovanci doma so skupno s prizadevnimi delovnimi terapevtkami pripravili ob slovenskem kulturnem prazniku vsebinsko tako bogat in izviran kulturni program, da bi po vsej pravici zaslužili širši krog poslušalcev. Bil je tako svojevrsten in enkraten, da bi ga lahko izvajali kjerkoli zunaj zidov doma Tabor. Res velika škoda je, da se krajani Tabora vabilu oskrbovancev doma niso odzvali v večjem številu. Pohvaliti pa velja mlade iz dveh bližnjih internatov, ki so prišli na proslavo kar v lepem številu.

Program proslave je bil zamišljen kot celota, v kateri so se prepletale najlepše pesmi našega največjega slovenskega pesnika z glasbo in govorno besedo ter pesmijo. Vezni tekst, s katerim so program povezovali, sta naštudirala Nuša Bučar in Smiljan Volčič, ki ga je tudibral. Dragica Konjar pa je spregovorila o pesniku dr. Francetu Prešernu. Orisala je njegovo življenjsko pot, pa tudi zgodovinsko obdobje, v katerem je živel, delal in pesnikoval. Poslušalce je popepeljala tudi skozi narodnoosvobodilno borbo, ko so uporne Slovenke in Slovenci bodrili Prešernovi stihih »manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi« in jim dajali poguma za boj na življenje in smrt – za boj za svobodo. Tudi danes, je dejala govornica, so nam Prešernove pesmi spodbuda, ponosni smo nanje in radi jih imamo, saj so večno žive in večno mlade. In kar lepo število so jih povedali člani in članice skupine za dramatiko. Marsikatero oko pa se je orosilo, ko je v dvorani zadonela prelepa »Luna sije«. »Zdravljici«, s katero je domski mešani pevski zbor zaključil proslavo, pa so se pridružili številni glasovni občinstva.

V klubskih prostorih Doma pa so v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravili tudi razstavo slikarja Jožeta Čampe.

POTA ŠOLSKE SAMOUPRAVE

Na stežaj odprta vrata

Le malokatera ustanova tako imenovane družbene nadgradnje je doživela v povojnem obdobju tolikšno preobrazbo kot šola. Pri tem ne mislimo le na mnogotere reforme vseh stopenj šol, pa na »malo šolo« in usmerjeno izobraževanje. Na stežaj so odprta vrata šole in učno vzgojni proces že dolgo ni več samo stvar učiteljev, temveč nanj ustvarjalno vplivajo tudi starši učencev in širša družbenopolitična skupnost. In tudi učenci, seveda.

Na prvem roditeljskem sestanku ob vsakoletnem začetku šolskega leta je (ponavadi čisto ob koncu) še naloga, da izberejo predstavnika v svet staršev. Potem ko dobijo starši od razrednika zagotovilo, da so sestanki le nekajkrat letno, se le najde kakšen »prostovoljec«. Tako je najbrž na vseh osnovnih in srednjih šolah, in ne le na OŠ Toneta Čufarja, kjer smo se pozanimali, kakšna so pota šolske samouprave.

Rado Hlebec, ravnatelj šole, in Peter Dimnik, predsednik sveta šole, sta povedala, da svet staršev (sestavljajo ga predstavniki vseh oddelkov) obravnava vprašanja o delu in življenju šole, najprej seveda delovni načrt šole, svoje predloge in pobude pa posreduje prek petih delegatov v svetu šole.

Poleg teh sestavljajo svet šole še delegati – člani delovne organizacije,

delegat uporabnikov iz zbora uporabnikov skupščine občinske izobraževalne skupnosti, delegat družbenopolitičnih organizacij in delegat Skupščine občine Ljubljana Center ter dva delegata krajevne skupnosti!

Po besedah delegatov KS so delegati sveta staršev v tem šolskem letu izredno dejavni, saj so v prvem polletju že dali zanimive, strokovno utemeljene predloge za izboljšanje pedagoškega dela, popestritev časa, ko so učenci v podaljšanem bivanju in obogatitev izvenšolske dejavnosti. Vse to pa nedvomno prispeva tudi k boljšemu učnemu uspehu, kar je končni namen tovrstnih samoupravnih oblik v šoli.

Seveda pa vse možnosti za ustvarjalno sodelovanje v življenju in delu šole še niso izkoriščene, čeprav je gradivo, ki ga v šoli pripravljajo za

seje, izčrpno, pa vendar jedrnatopodano.

Povezanost z okoljem, v katerem šola živi, je tudi nadvse pomembna in, kar je najbolj spodbudno, koristna. Ob pomoči KS Kolodvor so tako v lanskem letu uredili šolsko igrišče, popravili ograjo, želijo pa »oživiti«

tudi park, ki naj bi bil na prostoru, kjer so sedaj RTV barake. Seveda pa so to le želje.

V zameno za tovrstno pomoč pa pripravljajo učenci OŠ Tone Čufar programe za krajevne in druge praznike in pomladijo srečanja krajanov z iskreno pesmijo in prisrčnostjo.

M. Z.

Šolarji niso le objekt, ampak čedalje bolj upoštevani subjekt vzgojnega procesa